

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

IN ROBERTI|| BELLARMINI SOCIETA-||TIS IESV, SECVNDVM TOMVM||
CONTROVERSIARVM,|| TRIPLEX INDEX:|| - PRIMVS scriptorum omnium in
hoc volumine|| citatorum;|| ALTER difficiliorum locorum sacræ Scripturæ||
passim explicatorum;|| TERTIVS verò præcipuarum rerum, ac
senten-||tiarum, quæ in omnibus illis ...

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, 1599

VD16 B 1607

M.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54088](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54088)

- Vnitas videtur ratio, cur tam corpora, quàm spiritus non videantur posse esse in pluribus locis. 3.288
- Loca discontinua sunt cœlum & terra: non autem corpus Christi vt est vtrobique, est discontinuum vel diuifum à se ratione substantiæ propriæ, siue quantitatis; sed solùm est diuifum à se respectu loci. 3.297
- Loquutio est actio corporis viuientis per instrumentum linguæ & palati. 1.135

Lotio.

- Lotio pedum, quã Dominus instituit, non est Sacramentum. 1.295. & seq. quid mysticè significauerit. ibid.
- Lotio pedum Neophytorum erat olim cæremonia, quæ nunc exoleuit. 2.145
- Lotio, & renouatio interior per baptismum. 2.59. vide v. Baptismus.
- LVDovicvs Viues falsò dixit neminem olim admotum sacro Baptismo, nisi ætate adulta. 2.50. & 53
- Lvx primo die creata à Deo, mansit sine sede, & subiecto, corpore videlicet solari, tribus diebus. 3.414
- Lux primigenia, à lumine, quod per aquam, & aërem diffundebatur distinguitur. 3.415
- LYRANVS fallitur in expositione illius loci Exodi 4. Et dimisit cam. 2.42

M.

Magia.

- MAGICA signa nullam habent vim naturalem. 1.110. III
- Magica signa quomodo agant. 1.227
- Magiæ incantationes damnantur in duobus. 1.110
- Magiam, & incantationem non verentur impudentissimi huius temporis hæretici, vocare verba sacramentalia. 3.489. 505
- MAGNITVDO potest intelligi, atque etiam definiri sine loco, & potest esse sine loco. 3.303. 318. 319
- Magnitudinis officiũ, & functio quædam est replere locum, & expellere alia corpora. 3.304

Magni-

Magnitudini tria conueniunt. 3. 302
 MANDATO diuino per accidens est quod sit scriptum, vel
 non scriptum. 1. 54

Manducatio.

MANDUCATIO sacramentalis corporis Domini in Eu-
 charistia habetur in 6. cap. Ioan. 3. 40. & seq.
 Manducatio Christi per fidem, fuit res omnium temporum,
 & Patres veteres ita Christum manducarunt. 3. 39. & 42
 Manducatio sacramentalis dat vitam. 3. 50. item spiritua-
 lis. ibid.
 Māducatio vera, & propria, & realis corporis Christi in Eu-
 charistia. 3. 92. 189. 231. vide v. Corpus Christi.
 Ad rationem manducationis nō est necessaria attritio, sed
 satis est sumptio ab ore ad stomachum per instrumenta
 humana, & vitalia. 3. 53. & 89
 Manducatio carnis Christi non est humano, & carnali mo-
 do, vt manducantur aliæ carnes. 3. 127. 166. 185. 186
 Manducare carnem humanam, quare horreat animus.
 3. 393.
 Manducatio Sacramenti Eucharistiæ pertinet ad vsum hu-
 ius Sacramenti. 3. 430. 447.
 Manducatio Eucharistiæ Sacramentum propriè dictum di-
 ci nullo modo potest. 3. 433. & 447
 Manducatio corporis Christi manente saluo, & incolumi,
 quod est in cœlo. 3. 208. & māducatio vera agni, cum tamē
 viuus, & integer perseueret. 1. 137. vide 249
 Manducatio corporis Christi est refectio, & ij verè mandu-
 cant, qui verè reficiuntur, scilicet cum fructu, & gratia su-
 munt. 3. 113. & 114
 Manducatio spiritualis extra Sacramentum, datur in cibum
 spiritus, & spiritualiter distribuitur, quomodo impij mā-
 ducare non possunt. 3. 170. 177. 186
 Manducatio spiritualis per fidem incarnationis, quæ sit.
 3. 53. 249.
 Si fide tantum manducaremus Christi carnem, & non cor-
 poris instrumento, esset in mente, & animo nostro tan-
 tum. 3. 191
 Manducationis carnis Christi promissio & impletio. 3. 42

M 5

Item

- Item, Vis præcepti de manducatione carnis sub specie panis per modum cibi, & de potu sanguinis sub specie vini, nõ consistit in modo sumendi, sed in ipsa re, quæ sumenda est. 3. 56
- Manducationem Angelorum in corpore assumpto mirabilem esse. 3. 212. & 213
- Ante manducationem fuit confectum Sacramentum Eucharistiæ in cœnis. 3. 424. 425

Manna.

- MANNA Iudæorum non erat eiusdem virtutis cum Eucharistia. contra Caluini blasphemiam. 1. 258. 259. & seq.
- Manna Iudæorum non fuit Sacramentum. contra eundem. 1. 56. 250. 259. 260. & sequentib. vide alia huiusmodi. 1. 17. & 51.
- Manna Iudæorum erat figura Eucharistiæ. 1. 196. 3. 32. vide quæ dicuntur 3. 104. 109. 113. 244. & 550
- Manna vocatur etiam cibus spiritualis propter causam, & propter significationem. 1. 261
- Manna producebatur per miraculum opera Angelorum, & hoc modo dicebatur panis Angelorum. 1. 261
- Manna fuit memoriale mirabilium, quæ in deserto Hebræis contigerunt. 3. 340

MANVS IMPOSITIO.

Vide v. Confirmatio.

- MANVS IMPOSITIO cum oratione fuit medium, seu organum, seu signum sensibile, constans ex rebus & verbis, quibus applicabatur promissio Spiritus sancti, & hoc donum quod dabatur tunc omnibus baptizatis per manus impositionem, fuit illud idem, quod promissum fuit Apostolis. 2. 153. 156. vide quæ dicuntur de manus impositione in Sacramento Confirmationis. 1. 86. 96. 192. 290. & 303. 2. 65. & 206.
- Manus impositio Apostolorum fuit Sacramentum. contra Caluinum. 2. 154. 303. & seq.
- Manus impositio numeratur cum baptismo, cum fide, poenitentia.

- nitentia, & cum aliis rebus quæ pertinent ad salutem, & ad fundamentum religionis. 2. 155
- Manus impositio est causa gratiæ. 1. 192. & 291
- Per manus impositionem licet nõ detur Spiritus sanctus visibiliter vt olim dabatur: datur tamen inuisibiliter. 2. 158. & sequentib. vide etiam de visibili descensu. 2. 116. & 154. 5. 57.
- Promissio Spiritus sancti per manus impositionem non solis Apostolis, sed toti Ecclesiæ perpetuò facta. 2. 157. 158. & solis Episcopis concessum est. 2. 161. 162. 199. Episcopis autem bis manus imponit confirmandis. 2. 159
- Manus impositio rectissimè dicitur ipsa vnctio Chriſmatis & signatio, impositio enim manuum cõiuncta etiam fuit cum vnctione, & signo crucis. 1. 292. 2. 159. 185. & seq. & 5. 56.
- MANVS impositio reconciliatoria nihil est aliud, nisi oratio super hominem; id est, non est consecratio aliqua, quæ maneat & characterem imprimat, vnde repeti non possit, sed est tantum cæremonia adiuuans orationem. 2. 172.
- Manus impositio reconciliatoria distincta erat in Ecclesia Occidentali, à manus impositione confirmatoria. 2. 171.
- Manus impositio, quæ fieri solet à sacerdote in pœnitentis reconciliatione non est de essentia Sacramenti pœnitentiæ. 4. pag. 9
- De impositione manuum, quæ in ordinatione fit, extant exempla in Scriptura. 5. 35
- Manus impositio ad essentiam Sacramenti Ordinis pertinet. 5. 54
- Manus impositio traditur pro symbolo externo ordinationis à Scriptura. 5. 55
- Manus impositionis ritum, Apostoli cœperunt primi usurpare in ordinationibus. 5. 36. 37. & 59
- In hac manus impositione datur Spiritus sanctus, & gratia sacramentalis. 5. 56. & 57
- MANVS impositio, & benedictio sacerdotalis est cæremonia, quæ fit Catechumenis ante baptismum. 2. 140

MANVS

MANVS impositio super victimam in Testamento veteri.
3. 632. 676.

Manus.

MANVS impositio fuit aliquando ad morbos corporales depellendos. I. 174. 2. 155

MANVS Dei dicuntur verbum, & Sacramenta, & quomodo. I. 222

Manuum lotio ante sacrificium Missæ, est symbolum puritatis animi, qua pollere debent sacerdotes. 3. 841

Manuum eleuatio est vna ex cæremoniis Missæ. 3. 839. vide etiam de manuum eleuatione. I. 329. 682

Manibus suis seipsum nemo portare potest, Christus autem solus seipsum portauit in Sacramento Eucharistiæ. 3. 238. & 427

MARCIONISTARVM hæreses. 3. 146. 308. 309. 342. 345. 355. 403. 404. 408. & 410.

MARIS rubri transitus non erat Sacramentum. I. 47. 250. 258. 259. & seq. neque habebat eandem vim cum nostro Baptismo. I. 262. vide etiam I. 17. & 51. fuit tamen figura Baptismi. I. 196

Maria Magdalena.

MARIA MAGDALENA putauit Christum hortulanum esse. 3. 411

Mariæ Magdalenzæ contritio, & conuersio. 2. 38. 4. 181. 183. & 234.

Mariæ Magdalenzæ absolutio. 3. 492. 499. 480. 506. 507. 4. 74. 75. 94. 112. 194. & præsertim 196. 197. 5. 39.

Mariæ Magdalenzæ, quare prohibuit Christus ne seipsum tangeret post resurrectionem. & multa de Magdalena. 3. 130. 131. 132. & 531.

Maritus si sit etiam ipse adulter, facilius poterit ignoscere vxori adulteræ. 5. 178

Mariti etiam sine sua culpa tenentur ad perpetuum coelibatum post diuorrium vxoris. 5. 178

Martyres.

MARTYRIS gratia qualis. 2. 33

Martyres futuri, qua re debeant armari. 3. 557. 591
Mar-

- Martyres in agone martyrij constituti, timore Gehennæ ante oculos mentis propositæ, vincere soliti erant earum pœnarum timorem. 4. 224
- Martyres sæpe per actum dilectionis iustificari possunt. 4. 172.
- Martyres primitiivæ Ecclesiæ dicuntur nostris azymis signati. 3. 470
- Martyres cœperunt publicè inuocari, & eorum nominibus dies festi coli, & Basilicæ erigi ab initio planè Ecclesiæ. 3. 865.
- Martyrum passiones differunt à passione Christi in quatuor. 3. 634. 635
- Martyrum passiones dici possunt sacrificia largo modo. 3. 643.
- Martyrum memoriæ solennis celebratio, quando cœpit. 3. 798. 799.
- Martyrum celebratio in lectionibus, & concionibus. 3. 876
- Martyribus non offeruntur sacrificia, neque eriguntur templa, & altaria, licet hæc fiant in eorum memoriam, & honorem. 3. 790. 791
- MARTYRIUM rectè dicitur, & est quoddam Baptisma. 1. 203. 2. 30. & conuenit cum Baptismo aquæ in tribus. 2. 31
- Baptismus autem sanguinis dicitur. 1. 303
- Martyrium vim iustificandi habet non ex se, sed ex pacto, & promissione Christi. 2. 38. 4. 317
- Martyrium & Sacramenta diuerso modo iustificant. 2. 39
- Martyrium licet baptisma quoddam sit: non tamen est Sacramentum. 2. 39
- Mors imminens per martyrium non solum nõ impedit, sed etiam excitat peccatorum recordationem. 4. 172
- Ante martyrium requiritur fides, & dilectio saltem inchoata, & pœnitentia saltem imperfecta, sine affectu ad peccatum. 2. 33. 35

Materia.

- MATERIA est subiectum accidentium. 3. 351
- Materia Sacramentorum, quare vocetur elementum. 1. 44. 50. 51. & 87.
- Materia Sacramentorum est totum elementum cum sua significatione.

- gnificatione, & totum verbum cum sua significatione est forma. 1.50
- Materia & forma Sacramentorum non possunt mutari ab Ecclesia, quia sunt de essentia. 1.50
- Duplex acceptio materiæ in Sacramentis. 4. 101. 102
- Materiæ & formæ nomina in Sacramentis largo modo accipienda, & inuenta sunt à posterioribus doctoribus ad rem facilius explicandam. 1.90. 4. 98
- Materiæ Sacramentorum aptius tribuitur nomen Sacramenti, quàm formæ. 4. 49
- Materia prima non remanet post conuersionem panis in corpus Christi. 3.365

Matrimonij Sacramentum.

- Vide verba Coniugium, Coniux, Consanguinitatis gradus, Mulier, Nuptiæ, Polygamia, & Vxor.
- De erroribus hæreticorum, & de statu quæstionis, an videlicet in Matrimonio inueniantur illa tria, quæ requiruntur in vero & proprio Sacramento, nempe symbolum externum, promissio gratiæ, & mandatum siue institutio diuina. 5. 64. 65. vide etiam 1. pag. 4. & 15.
- Matrimonium est Sacramentum propriè dictum, quod probatur ex diuinis literis. 5. 66. ex Patribus. 5. 75. & 95. & ex ratione. 5. 79. soluuntur argumenta aduersariorum. 5. 89. & sequent.
- Matrimonium à Deo est institutum. 5. 66. 67
- Matrimonium est signū rei sacre, & proinde non solum ciuilibis contractus, sed etiam mysterium quoddam, & Sacramentum, quod ad Christum, & Ecclesiam referatur. 5. 68. vsque ad 72. vide etiam 5. 79. 80. & 84.
- Matrimonium habet etiam gratiæ promissionem, quia non solum est signum coniunctionis Christi & Ecclesiæ per naturæ conformitatem, sed etiam per spiritualem charitatem, qua Christus Ecclesiam diligit, & sanctè gubernat, neque potest hoc significare, nisi ioter virum & uxorem præter ciuilem contractum, sit etiam vnio spiritualis animorum. hæc autem vnio sine gratia Dei haberi non potest. 5. 73. vide etiam 80. 81. & 83.

Gratiam

- Gratiam quam confert Matrimonium, quomodo prima & secunda dici possit. 5. 100
- Matrimonium ex se quidem res naturalis est, & civilis: tamen ex adiuncta significatione, & efficientia gratiæ, factum est. 5. 115
- Matrimonium Christianorum non minus ad placitum, & ex diuina institutione significat, quàm alia Sacramenta. 5. 96
- Matrimonium est summus amicitiae gradus. 5. 111
- Vocatur donum Dei. 5. 75
- Malè comparatur à Caluino agriculturæ, sutoriae arti, atque tonstrinæ. 5. 65. 77. 81. & 87
- Benè autem comparatur cum baptismo, quoad rationem tantùm Sacramenti. 577. & cum Eucharistia, quòd non solum est Sacramentum dum fit, sed etiam dum permanet. 5. 104. 115
- An excellat in aliqua re cæteris Sacramentis. I. 313
- Et cur vltimo loco ponatur. I. 313
- Matrimonium necessarium ad bene esse non singulis hominibus, sed Ecclesiæ in vniuersum, posita diuina institutione. I. 122
- Matrimonium in lege veteri tantùm restrictum quoad personas contrahentes. 5. 86
- Matrimonium cur omissum à Rabano in enumeratione Sacramentorum. I. 309
- Turpitudine autem immundities, & inquinatio quæ in matrimonij actu inuenitur, est ratione concupiscentiæ, & rebellionis membrorum. vnde instrumenta eius actus in Leuitico, turpitudinis vocabulo nominantur. 5. 89
- Matrimonium Sacramentum est totum ac plenum, quantùm ad partes essentielles, in contractu per verba de præsentì, copula autem pars essentialis non est. 5. 91
- Matrimonium inter beatissimam Virginem, & S. Ioseph, verum coniugium, sine vlla copula fuit. 3. 91
- Matrimonio soli inuenimus in Scripturis tributum nomen Sacramenti. I. 290. habemus etiam nomen Sacramenti, ritum externum, id est, contractum visibilem inter virum & fœminam, institutionem diuinam, & gratiam annexam. I. 294
- Matri-

Matrimonio conuenit definitio Isidori & Magistri, 1. 50. vi.
de 17. & 227.

*MATRIMONIUM non Sacramentum,
& illegitimum.*

Matrimonium fuit ab initio mundi, & nunc etiam est apud infideles, vt contractus ciuilis, & in officium naturæ; sed non fuit, nec est verum Sacramentū, nisi in Ecclesia, apud Christianos. §. 72. 76. 109. 149. & 184

Opinio contraria, videlicet apud Iudæos in lege veteri fuisse etiam Sacramentum, & à Christo non tam institutum, quàm confirmatum, tūc defendi non potest. §. 83. 86

Matrimonium in statu innocentiae fuit institutum in officium naturæ; in statu naturæ corruptæ fuit illi additum vt esset remedium; in lege noua à Christo institutum fuit in Sacramentum. §. 85

Post baptismum autem siue iterum contrahant, siue persistent in contractu antiquo, ille consensus mutuus signo aliquo, aut saltem ipsa copula expressus, Sacramentum coniugij facit in iis, qui iam post baptismum capaces Sacramentorum effecti sunt. §. 103

Matrimonium fidelium, cum altera, vel altero, viuentis prioris coniuge dimissa, quacunque ex causa, omnibus seculis fuisse illicitum. §. 173

Matrimonium cum ea, quam vir antè polluit per adulteriū, quibus casibus sit irritum. §. 227

Matrimonia sine sacerdote, aut testibus contracta in foro exteriori dicuntur illegitima. §. 93. & 121

Matrimonij materia & forma.

Matrimonium si consideretur dum fit, tota eius essentia in signis exprimentibus consensum mutuum consistit; corpora autem coniugum non concurrunt nisi vt materia circa quam. §. 104

Matrimonium si consideretur iam factum, & celebratum, ipsi coniuges simul cohabitantes siue externa coniugum societas, & coniunctio, est materiale symbolum externū representans Christi & Ecclesiae indissolubilem coniunctionem. §. 10. 117

Materia

Materia & forma Sacramenti Matrimonij est res naturalis, si physicè consideretur; & supernaturalis, si sacramentaliter. §. 117

Deus an possit dici auctor matrimonialis coniunctionis. §. 210.

Materia non solùm circa quam, sed etiam ex qua Sacramentum matrimonij constat, sunt personæ cõtrahentes. §. 105

Materia Sacramenti matrimonij est coniunctio legitimarũ personarum, quæ sint autem legitimæ personæ, Ecclesia determinat, & eo modo materiam, & fundamētum præparat Sacramenti matrimonij. §. 101

Materia Matrimonij se tenet ex parte suscipientis. l. 228

Matrimonij forma.

Matrimonij forma quomodo ex Scripturis monstrari possit. §. 108

Matrimonij forma sunt ipsa verba coniugum consensum vtriusque significantia. §. 105. & 110

Illa verba: Ego te accipio in meam, possunt esse, & sunt forma & causa Sacramenti matrimonij; sed non sunt ipsa Matrimonium. §. 116. & 118. Matrimonium enim definitur maris & fœminæ coniunctio, indiuiduam vitæ consuetudinem retinens. §. 118

Matrimonij verba determinata sunt, quæ mutuuum consensum sufficienter exprimant, siue id pluribus, siue paucioribus vocibus fiat. §. 117

Matrimonij verba à sacerdote prolata non sunt de essentia matrimonij. §. 109

Ad Matrimonium consensus internus non sufficit sine signo externo. l. 89. §. 189

Matrimonij Minister.

Matrimonij Sacramentum, quia contractus etiam est, non eget alio Ministro præter ipsos contrahentes, qui mutuũ consensus significatione contractum efficiunt, vnde & inter absentes, inter mutos, & per procuratorem celebrari potest. §. 98. 113. & 135

Matrimonij Ministri sunt ipsi coniuges contrahentes à quibus forma pronunciat, in qua cõsensum suum inuicem exprimunt. Minister verò Ecclesiasticus ex decreto Ecclesię

N

requi-

requiritur, vt consensum coniugum exquirat, & eundem approbet, & declaret; & benedictione sacerdotali confirmet. §. 106. 109. 110. 113. & 120

Matrimonij Sacramentum ministrantes in peccato mortali, an peccent mortaliter. §. 120

Antequam Matrimonium contrahatur, multi laudabiliter peccatorum suorum confessionem præmittunt. §. 115

Matrimonij finis, effectus, & bona.

Matrimonij fines quatuor, susceptio & educatio proles; domestica societas, & communicatio operum, quæ ad vitam necessaria sunt; vt sit coniugium in remedium cõtra concupiscentiam; & vt sit Sacramentum Christi & Ecclesiæ. I. 271. §. 18. & 129.

Matrimonij Christiani quatuor bona, contra quatuor mala, quæ sine gratia Dei in Matrimonio euitari non possunt. §. 75

In matrimonio multa sunt, quæ animum à rebus diuinis necessariò auocant. §. 90. & 91

Ad onera matrimonij toleranda pecunia accipi & dari potest in contractu ciuili, qui in Matrimonio consideratur. §. 100.

Matrimonij vnitas.

De Matrimonij vnitate, siue de polygamia, quæ vnitati opponitur, multarum vxorum successiuè & simul. vide §. 122. v. Polygamia. Nuptiæ, & vxor.

Matrimonij firmitas.

Vide v. Diuortium.

Matrimonium infidelium solubile est, etiam quoad vinculum, si alter coniugum cõuertatur ad fidem, & alter nolit cohabitare sine iniuria creatoris, quia coniugium illud Sacramentum non erat. §. 148. 184

Imò Paulus non tantùm permittit coniugi deserto ab infideli aliud Matrimonium inire, sed etiam permittit simpliciter, etiam si cohabitare velit; solùm enim consulit, nõ autem præcipit vt coniux fidelis non dimittat coniugem infidelem, si is cohabitare velit. §. 148. 149

Matrimonium legitimum, & consummatum ante Baptismum contractum, potest dissolui; non autem potest dissolui

- solui si post Baptismum contrahatur. §. 80. & 149
- Matrimonium non soluitur propter hæresim; cum tamen hæresis species infidelitatis sit, quia illud Matrimonium est contractum post Baptismum, & ideo insolubile, quia Sacramentum. §. 149. & 184
- Matrimonium fidelium consummatum, an solubile sit quoad vinculum variæ sententiæ adferuntur. §. 158
- Matrimonium consummatum inter fideles, solui potest quoad thorum, & cohabitationem, manente vinculo conjugali, quæ solutio dicitur diuortium. §. 150
- Matrimonium ratum non consummatum, soluitur etiam quoad vinculum per ingressum in religionem. §. 150
- Matrimonij inter fideles contracti, & consummati vinculum adeò est insolubile, vt neque causa fornicationis dirimi possit; & ideo viuente priore coniuge, nunquam est licitum ad alias nuptias aspirare. §. 161. 172. 175. & 176. vide etiam de hoc vinculo quod manet etiam in iis qui se mutuo separantur. §. 76. 77. & 80. neque potest solui quantumuis dirimatur potestate Ecclesiastica. §. 96
- Matrimonij omnimoda insolubilitas in vnis nuptiis, non potest referri in causam primariam, & certissimã, nisi in signum coniunctionis Christi cum Ecclesia, idque ex diuina institutione. §. 79. 80. & 175
- Vnio planè insolubilis vnus cum vna, viri & fœminæ est res Sacramenti matrimonij. §. 79. 96. 111
- Vnio quam significat & efficit Sacramentum Matrimonij, est vnio non solum corporum, sed etiã animorum per veram & diuinam charitatem, & proinde est vnio sacrans, & sanctificans animas, nisi ponatur obex. §. 96. 114. & 115.
- Matrimonij vinculum insolubile; cum sit res difficillima, habet etiam Dei gratiam ad superandam difficultatem, §. 80

Matrimonij impedimenta.

- Impedimenta quæ impediunt Matrimonium contrahendum, sed non dirimunt contractum, non aduersantur essentia Matrimonij, sed solennitati, aut ornamento alicui accidentario. §. 190. & 197
- Impedimenta, quæ impediunt contrahendum, & dirimunt

contractum, ipsi essentiaë Matrimonij contraria sunt, & certis verbis continentur. 189. & alia, quæ ad hæc reuocari possunt, vide 191.

Aegritudo quod impedimentum sit. §. 147. & 182

An requiratur necessariò ad Matrimonium filiorum consensus parentum.

Solo consensu parètum; Matrimonium inter filios celebrari non potest; & ideo non potest pater filium ad coniugium cogere. §. 202

Filiorum consensus, etiamsi solus sit, ad Matrimonium firmum, ac ratum efficiendum sufficit, nec potest à parentibus, vel à Magistratu Matrimonium irritari. §. 203

In Matrimoniis quæ fiunt inuitis parentibus, nihil deest eorum quæ ad essentiam Matrimonij pertinent. §. 203

Ad Matrimonium contrahendum non requiritur necessariò consilij maturitas, sed solùm vsus liberi arbitrij. §. 204

Solam pubertatem in contrahentibus, canones exigunt. §. 204. 212. 213.

Matrimonium seruorum inuitis Dominis firmum, ac ratum est. §. 204

Præceptum de Matrimonio filiorum parètibus potius datur in Testamento veteri, quàm filiis. §. 206

Ad Matrimonium non solùm consensus; sed consensus liberrimus contrahentium exigitur. §. 207

Matrimonium vt sit verum & ratum requiritur materia & forma à Deo instituta; vt autem sine peccato, immò cum meritò, & laude celebretur, requiritur vt coniuges maturo consilio, & de sententia maiorum simul contrahant. §. 210

In contrahendo Matrimonio debent obedire filij parentibus, si iustè, & secundum Deum agere velint; & ideo qui id non faciunt, peccant, sed non continuò Matrimonium est irritum. §. 211

Matrimonium non solùm vt Sacramentum, sed etiam vt ciuilis contractus, ratum erit licet contra patris præceptum contrahatur. §. 211

Lex ciuilis non multum refert, quid in hac parte statuerit, cùm Concilium Tridentinum definiens Matrimonium inui-

inuitis parentibus contractum, modò non sit clandestinum, ratum esse. §. 213

Matrimonium vt sit verum & ratum requiruntur dicta. vt aurem Deo sit gratum, & ipsis coniugibus vtile, media à Deo instituta sunt, parentum & amicorum consilia, matuta deliberatio, & sacerdotis benedictio. §. 213

Raptus est impedimentum impediens contrahendum coniugium, sed non dirimens contractum. §. 216

Matrimonij impedimenta, quæ inhabilem simpliciter faciunt contrahentem, id est, votum, & ligamen.

De impotentia coëundi, & ligamine cum vxore iam ducta clarum est esse huiusmodi impedimenta. §. 216. 232

Ordo sacer ideo censetur impedimentum, quia ex decreto Ecclesiæ annexum habet votum solenne castitatis. §. 217

Votum simplex impedit Matrimonium contrahendum, nõ autem dirimit post ipsum votum contractum. §. 217. 218

Votum solenne iure Ecclesiastico & positiuo dirimit matrimonium post ipsum votum solenne celebratum. §. 220. & seq. 223. & seq. Ecclesia autem non solum potuit hoc impedimentum statuere, sed etiam causam habuit id statuendi. §. 225

Ligamen sponsaliorum non dirimit sequens Matrimonium. §. 218. & seq.

Qui sponsalia cum vna contraxit, adhuc est sui iuris, cum se nulli donauerit, licet donaturum promiserit, & licet peccet frangendo fidem: tamẽ matrimonium cum altera per verba de præsentem, tenet. §. 219

Qui vxorem alicui diuitem aut nobilem promittit, si ea talis non sit, grauiter in proximum peccat; matrimonium tamen contractum irritum non erit. §. 219

Ecclesia potest huiusmodi contractus legitimos, vel illegitimos decreto suo reddere, personas habiles, vel inhabiles efficiendo, atque hoc non est mutare Sacramenti essentiam, sed ratum vel irritum facere contractum humanum; qui in Sacramento Matrimonij perquiritur. §. 225

Potestas impedimenta Matrimonij constituendi, maximè propriè ad principẽ Ecclesiasticum pertinet, ad politicum

autem non pertinet, nisi cum consensu, & subordinatio-
ne ad principem Ecclesiasticum. §. 225. & 226

De impedimento criminis.

Impedimentum est si quis cum ea coniugium contrahat, quã
polluit per adulterium. & in tribus casibus tantum hoc
est verum, extra quos non dirimitur matrimonium inter
adulteros contractum. §. 227

Crimen homicidij sine adulterio dirimit Matrimonium,
quando in morte alterius coniugum procuranda conue-
niunt qui inter se coniugium inire cupiunt. §. 228

De cultus disparitate.

Matrimonium inter fidelem, & infidelem, non est irritum
iure diuino, naturali vel positivo, vel certè aliqua lege Ec-
clesiæ. §. 232. & seq.

Matrimonium inter fidelem & infidelem non baptizatum
irritum est ex more populi Christiani, vim legis obtinen-
te. §. 235

Potest summus Pontifex, si causa id postulet, cum fidei di-
spensare, ut cum infideli Matrimonium contrahat. §. 236

Exempla sanctorum, qui in lege naturæ, in lege scripta, & in
lege gratiæ cum infidelibus matrimonia inierunt §. 233.
234. & quibus modis respondere possit ad hæc exépla. §. 236

Cultus disparitas in lege veteri erat impedimentum dirimēs
saltem intra certas nationes. §. 235

Maior est cultus disparitas inter Christianos, & infideles,
quàm inter Iudæos & infideles. §. 235

De impedimento cognationis, quid sit cognatio, & quot e-
ius gradus. §. 226. 227. & 240

Sententiæ adferuntur intra quos gradus cognatio, siue eti-
am affinitas Matrimonij contractum iure impediatur. §.
244. & seq.

Ratio supputandi gradus cognationis, qua utuntur sacri ca-
nones optima est. §. 252

Non obligant iure diuino Christianos præcepta omnia, quæ
de gradibus habentur in Leuitico. §. 256

Gradus præfixi in Leuitico primus scilicet & secundus. §. 241

Intra eundem gradum non omnia Matrimonia erant illi-
cita in Testamento veteri. §. 261. 262. 263

Ex pœnis inflictis contrahentibus in gradibus prohibitis in
Leuitico, nō sequitur omnia illa pœcepta esse naturalia,
cū etiam in iudicialibus, & cœremonialibus addantur
similes pœnæ. §. 272

Matrimonium in primo gradu affinitatis & consanguinita-
tis in linea recta pœna mortis puniebatur. §. 259. 271

Matrimonium in primo gradu affinitatis in linea transuer-
sa. §. 259. 260

Matrimonia in secundo gradu consanguinitatis in linea
transuersa. §. 259

Matrimonium cum vxore fratris sui iam defuncti sine libe-
ris præcipitur à Domino Deuter. 25. & tamen ab eodem
Leuit. 8. prohibetur tale Matrimonium. quomodo con-
cilientur hæc duo loca. vide §. à pag. 264. & sequentib.
271. 274.

Summus Pontifex iure dispensauit cum Rege Anglorum,
vt vxorem fratris sui defuncti accipere posset. §. 265.
vide 267.

Innocentius III. dispensauit vt in Liuania retinere possent
vxores fratrum defunctorum. §. 275

Soluuntur argumenta quibus hæretici probare conantur
omnia pœcepta Leuitici de gradibus cognationis esse
naturalia, & proinde indispensabilia. §. 269.

Ordo coniugiorum iure naturæ prohibitorum. §. 256.
264. 277. 279. 280.

Matrimonia in his gradibus indispensabilia sunt ab homi-
ne, quia putamus à Deo dispensabilia esse ista coniugia o-
mnia, in quouis gradu. §. 276. 278

Omnia & sola ista coniugia puniuntur in Leuitico vltimo
supplicio. & nulla extant exempla sanctorum veterum,
qui in his gradibus contraxerint; neque vnquam ab Ec-
clesia facta est talis dispensatio, quamuis non defuerint,
quæ eam aliquando quærent. §. 278

Omnes gentes aut à coniugiis prædictis naturaliter abhor-
rent, aut si quæ sunt, quæ iis indulgent, ab aliis feræ &
barbaræ iudicantur. §. 279

Rectè Catholica Ecclesia coniugia prohibuit olim vsque ad
septimum, postea verò vsque ad quartum gradum con-
sanguinitatis, & affinitatis. §. 286. vide etiam §. 242

- Ecclesia potest leges ferre de gradibus cognationis, & causam habuit cur eiusmodi leges ferret. §. 286
- Matrimonij leges non sunt merè politicæ, sed etiam spirituales. & Christus de Matrimonio aliquas leges tulit, cum sustulit polygamiam, & repudium. §. 288
- Matrimonij lex non erat admodum restringenda populo Hebræorum, & quæ illi concedebatur non debet nobis esse communis. §. 288
- Lex de prohibitionem vsq; ad septimum gradum nō fuit incognita antiquitati, & exempla adducuntur. §. 289
- Matrimonium vsq; ad quartum gradum restringitur, quia experientia docet, non posset hoc tempore tot graduum prohibitionem sine ingenti dispendio conseruari. §. 300
- Accedit cōgruentia ex quatuor humoribus, quibus homines constant. §. 301
- Cognatio spiritualis, (quæ ex Baptismo, & Confirmatione oritur) & legalis (quæ ex adoptione) publica iustitia (quæ ex sponsalibus) & affinitas ex fornicatione, meritiò ab Ecclesia inter impedimenta Matrimonij referuntur. §. 301. vide præterea §. 243. & 302.

De duobus impedimentis non dirimentibus, id est, de interdicto, & tempore feriato.

- Per Ecclesiæ interdictum intelligitur Matrimonium clandestinum quod non solum prohibitum est in Concilio Tridético, sed planè irritatum, ac illegitimum redditum est. vide §. 203. & seq. 208. & seq.
- Tempus feriatum temperavit Trident. videlicet ab Adventu Domini vsq; ad Epiphaniam, & à die Cinerum vsque ad octauam Paschæ solennes nuptias interdixit. §. 294
- Illis temporibus nō interdicitur celebratio Matrimonij per verba de præsentibus; atque etiam consummatio; sed solennis tantum sponsæ deductio, & publica pompa. §. 296

De causis Matrimonialibus.

- Quædam sunt omnino politicæ, vt de dotibus, de successio- nibus, de hæreditatibus, &c. & hæ ad Magistratum politicum simpliciter pertinent. §. 297. 298
- Quædam sunt omnino spirituales, vt de partibus Sacramenti,

menti, de benedictionibus, &c. atque hæ ad solam Eccle-
siam pertinent. 5.298

Quædam partim sunt politicæ, partim spirituales, vt de gra-
dibus, de diuortijs, & hæ ad Magistratum politicum per-
tinere possunt, sed cum subordinatione ad Ecclesiasticum:
simpliciter autem ad principem Ecclesiasticum pertinet.
5.298.299

De ceremoniis Sacramenti coniugij.

Matrimonij ritus, & ceremoniæ iudicant rem esse sacram.
5.81

Matrimonij cæremonia externa est ipsa externa & visibilis
coniunctio viri & fœminæ, quæ per solènia verba coram
Ecclesia fieri solet. 5.87. & 88

In Matrimonio duplex est benedictio sacerdotalis, & neutra
est de essentia Matrimonij, & neutra est Sacramentum. 5.
119.120.121

Matrimonij cæremonia habentur. 5.300

S. MATTHIAS curante consecrationem in canone cum aliis
Apostolis non sit nominatus. nominetur autem post con-
secrationem. 3.890

MEDICORVM more non curabant Prophetæ & Apostoli.
5.11

MEDIUM sufficiens ad salutem, est mandatorum observa-
tio. 4.168

Melchisedech.

MELCHISEDECH vt Abrahamo maior, illi benedixit. 3.
645.652. & 655

Melchisedech an dederit panem & vinum comedendum A-
brahæ, an solùm Deo obtulerit, & postea dederit. 3.563.
644.658

Illum, aliquod sacrificium obtulisse etiam habet canon
Missæ. 3.881

Melchisedechi sacrificij mentio nusquam habetur nisi Gen.
14. eius autem sacerdotij variis in locis. 3.640.644

Eius sacerdotium & sacrificium fuit figura sacerdotij Chri-
sti, & sacrificij incruenti ab eo instituti. 3.640.641.
671.

N 5 Eius

- Eius panis & vinum intelliguntur non pro prophanis cibis, sed sanctificatis, & Deo prius oblatis. 3.628.645.658
- Eius sacrificium incruentum, purum, & simplex fuit sub specie panis & vini, & per se panem & vinum in sacrificium obtulit. 3.640.655
- Melchisedechi, & Christi comparationes. 3.653. vide 3.655
- Cetera quæ dicuntur de Melchisedecho sunt cõmunia cum aliis: Videlicet quod benedixerit. 3.645.652.655
- MEMENTO** Domine quoties habeatur in scriptura. 3.872

Mendacium.

- MENDACIA** multum valent ad auctoritatem detrahendam. 1. pag. 6
- Mendacia & calumniæ hæreticorum circa Sacramenta. 1. pag. 6. & seq.
- Mendax & falsarius, qui corrumpit Dei verba, aut præcepta. 1.341

Meritum.

- MERITVM** humanum vocatur opus ex solo libero arbitrio factum. 4.189
- Merito de condigno & simpliciter, respõdet merces ex iustitia, merito aut de congruo, respõdet ex benignitate. 4.190
- Merita vnus non possunt alteri conferre primam gratiam certò, & infallibiliter. 1.257
- MERITVM** Passionis Christi, est vera, atq; vnica peccatorum medicina. 4.31
- Merita Christi quomodo applicantur in diuersis Sacramentis. 3.534
- Merita Christi quibus applicantur, omnes saluantur. 1.274
- Ex merito passionis Christi an veteres Patres iustificati sint. 1.235
- Aliter per Christi intercessionem, & merita; & aliter per Sanctorum merita, & preces, nos à Deo misericordiam expectamus, & petimus. 3.796. & 797
- MILITES** priuati aliquando appellabantur Imperatores. 3.180
- MIMVS** quidam, cum gratia irridendi mysteria Christianorum Baptismum postulasset, per iocum accedit ad Baptismum; serìò deinde baptizatus est. 1.66

Minister.

Minister.

- Hereses circa Ministrum Sacramentorum. 1.130. & seq.
- Minister Sacramentorum homo esse debet, non autem Angelus, siue bonus, siue malus. 1.134
- Minister verus Sacramentorum (Baptismo, & Matrimonio exceptis) non est quilibet homo etiam baptizatus, sed is solùm qui ritè in Ecclesia ordinatus est. 1.136
- Minister Sacramentorum operatur virtute, & auctoritate diuina. 1.151
- Minister nō est præcipuus auctor in Baptismo, sed Christus. 1.151.188.208. & 225
- Minister quod instrumentum sit. 1.161. & 169
- Duobus modis homo ministrat Sacramenta. 1.217
- Ministri fides & probitas non requiritur, vt Sacramenta efficacia esse possint. 1.145. & sequentib. item 70.71. errores in contrarium habentur. 1.146. & seq. quomodo autem concurrant Ministri potestas, voluntas, & probitas. 1.178
- Ministri actio dantis Sacramentum propriè est actio sacramentalis. 1.126
- An in ipso ministro sit virtus operatiua efficièter, & instrumentaliter, vt est in Sacramentis. 1.163. & 225
- Ab hominibus instrumentaliter dari potest Spiritus sanctus. 1.217. vide 1.153
- A dignitate Ministri pendent Sacramenta, si de dignitate Ecclesiastica loquamur, secus si de morali. 2.200
- Ministri Sacramentorum intentio qualis. 1.117. supra v. Intentio, & vbi de Ministro Baptismi.
- Ministri intentio requiritur ad determinandam indifferentiam formæ Sacramentorum. 1.160. requiritur etiam, quia est instrumentum animatum, & ratione vtens, & instrumentum per voluntatem, & intentionem, quæ si tollatur, desinit esse instrumentum. 1.162.169
- Intentio quantum ad substantiam, vel quantū ad effectum illius actionis sacramentalis. 1.168
- An ab intentione Ministri pendeat efficacia verborum. 1.163. vide 1.170
- Intentio finis in Ministro est intentio actionis perfectæ. 1.159

In Mini-

- In Ministro non requiritur necessariò actualis intentio, nec
sufficit habitualis, sed virtualis requiritur, & sufficit; quã-
uis danda sit opera, vt actualis habeatur. 1.158
- MIRABILIA in inferno. 3.313
- Mirabilia quæ narrantur de Archimede. 3.282
- MIRACVLA ad confirmandam fidem, confirmant auctori-
tatem proponentis fidem. 1.59
- Miracula rectè adhibentur ad probandum Deũ aliquid pro-
misisse. 1.79
- Miracula initio Ecclesiæ necessaria erant ad fidem plantan-
dam & nutriendam. 2.158
- Miracula non semper necessariò pendent à fide. 5.17
- Miracula quibusdam verbis faciebant Christus, & Apostoli,
quæ non à quocunque prolata fuissent, eandem vim ha-
buissent. 1.135
- Miracula Christi refert scriptura. 1.290
- Miracula Christus Dominus operabatur variis modis. 3.
558
- Miracula septem in confirmationem veritatis corporis Do-
mini in Eucharistia. 3.333. & seq. vide alia. 3.266.273.567.
573. & 823
- Miracula ostensa vt credamus in specie panis esse corpus, e-
tiam cum sanguine. 3.544. & 577
- Miracula de penetratione corporum. 3. à pag. 304. & seq.
- Miracula facit Deus nõ solùm per se, sed etiam per Ministros
suos. 4.412
- Miracula quæ fiunt ad sepulchra Martyrum, quomodo fiât.
3.799
- Miracula vt intelligerentur fieri virtute Dei, ad illa patrâda
utebantur Prophetæ, & Apostoli rebus noxiis natura sua,
aut certè non salutaribus. 5.12
- Miracula vt dicantur actus nostri, inauditum est. 4.263
- Miraculorum donũ qui habent, efficaciter imperant mor-
bis, & Dæmonibus. 1.162
- Miraculorum, & linguarum donum, non dabatur omnibus
per manus impositionem Apostolorum. 2.155
- In Miraculis Christi non requirebatur, vt homines scirent
modum quo curandi essent, satis erat vt scirent, & crede-
rent tactum simbriæ, verbi gratia, adferre sanitatem. 1.174
Missæ

Missæ sacrificium.

Vide v. Sacerdotium, v. Sacerdos, & v. Sacrificium.

- Missa, huius vocis antiquitas, & etymologia contra hæreticos. 3.614
- Missæ est vox latina, & à latinis primùm vsurpata in celebratione mysterij Eucharistiæ, Græci *λειτουργίαν* dicunt. 3.616
- Missæ sacrificium Syri, & Moronitæ Chaldaica lingua celebrant idque *ܡܫܦܩܐ*, id est, sanctum seu sacrum appellant. 616
- Variæ acceptiones voculæ Missa. 3.616. & 619
- Missæ olim vocabatur collecta. 3.849
- Missæ, incruenta latria vocatur. 3.718. 721
- Missæ vocatur etiam iuge sacrificium, quia iugiter, & quotidie celebratur. 3.678. 793. 797
- Missæ etiam dicitur Dei datum, & donum. 3.883

Missæ an sit sacrificium.

- Explicatur status controuersiæ, & sententiæ adferuntur Catholicorum & Hæreticorum. 3.637. vide alias hæreses dicentes: Missam nō appellari sacrificium. 3.677. 679. 705. 709. 710. 711. 713. 721
- In Missæ offerri Deo verè, & propriè corpus, & sanguinè Domini, sub specie visibili panis & vini, verumq; sacrificium, probatur fuisse. I. testimonio scripturarū. 3.640. & seq. II. testimonio Patrū. 3.709. III. ratione. 3.729. soluuntur obiectiones. 3.738. & seq.
- In qua parte Missæ propriè consistat essentia sacrificij Missæ. 3.753
- Corpus & sanguis Domini sunt id sacrificiū, quod in Missa propriè offertur, & sacrificatur. 3.755
- Panis, & corpus Domini, vinum, & sanguis Domini, nō sunt duo sacrificia, sed vnum. 3.755. vide 3.527. & 484
- Oblatio panis, & vini cōsecrationem præcedens, ad integritatem, & plenitudinem sacrificij pertinet; non tamen ad essentiam. 3.756 vide 3.484
- Oblatio quæ sequitur consecrationem ad integritatem sacrificij similiter pertinet, non ad essentiam. 3.757
- Fractio

- Fractio Sacramenti ad essentiam non pertinet, sed solum ad integritatem. 3.757
- Sacramenti consumptio, vt à populo fit, non est pars sacrificij, vt autem fit à sacerdote sacrificante, pars est essentialis, sed non tota essentia. 3.757
- Consecratio Eucharistiæ ad essentiam sacrificij pertinet. 3.758. vide 3.808.
- Missæ sacrificium est verè secundum ordinem Melchisedech, tum quia est incruentum, tum quia Missa Christum representat in specie panis & vini, quod autem substantia interior sit diuersa, non refert. 3.657.658
- Missæ sacrificium successit sacrificio Aaronico, & Iudaicis sacrificiis. 676.677
- In omni loco offerri debere prædicitur. 3.679.684.688.694
- Deo placet, atque ita mundum est vt nullius Ministri malicia pollui possit. 3.683.684.691
- Est etiam oblatio noua, quæ antea non fuerat in vsu Iudaicis. 3.684.694
- Necessarium est ad religionem constituendam, ad Deum cultu supremo, & illi soli debito honorandum, & ad sacrificium crucis commemorandum. 3.701.745
- In Missa Christus non moritur, nisi in Sacramento, seu in signo representante vnicam illam mortem quam aliquando obiit. 3.748
- Missæ sacrificium nõ est noua Testamenti Christi institutio, sed est repetitio illius eiusdem, quod Christus aliquando fecit, & sua morte confirmauit, & Apostolis frequentari mandauit in cœna. 3.673.748.753.766.778
- Missæ sacrificiũ est oblatio Eucharistiæ ex pane & vino confecta, & causa huius sacrificij est memoria passionis Domini, & gratiarum actio. 3.686
- Primarius finis huius actionis & sacrificij est Deum immediate colere cultu illi soli debito, nempe patriæ. 3.706.718.721.817. sacrificium Missæ fieri nequit, nisi panis consecretur & consumatur. 3.453
- Missæ sacrificium probatur verum & proprium ex altaribus. 3.705, vsque ad 709. & 722. vide 761
- Missæ sacrificium licitum est Deo offerre solis sacerdotibus. 3.712

Missæ

- Missæ sacrificium propriè dictum, debet esse in Ecclesia iisdem de causis, quibus Hebræi sacrificium propriè dictum habebant. 3.733.734
- Missæ sacrificium offertur in persona Christi. 3.761.776
- Missæ sacrificium offertur à Christo, ab Ecclesia, & à Ministro, sed non eodem modo. 3.771.&777
- Missæ sacrificium habet quatuor conditiones veri sacrificij. 3.700.701
- Sine hoc sacrificio religio consistere nõ potest. 3.778. item 3.729. vsque ad 732
- Missæ sacrificium si non esset, nullum restaret sacrificium propriè dictum in Ecclesia. 3.731.732
- Missam esse sacrificium, orbis terræ credidit, ab annis ut minimum mille etiam aduersariorum testimonio. 3.736.737
- Missæ sacrificij substantiã à Christo instituta demonstratur. 3.752. item 3.511.& 711
- Apostoli ritum celebrandi ordinarunt, & præter orationem Dominicam, quam subnectebant consecrationi, multa alia addiderunt. 3.757
- Ad Imperatorem non pertinet leges ferre de ritu sacrificandi. 3.823
- Missæ sacrificium, verum est, & tamen non exigit hostiæ occisionem. 3.749
- Christus potest dici consumere hoc Sacramentum, quatenus ad consummandum tradit. 3.758
- Missæ sacrificium potest vocari sacrificium spirituale, non quod non sit verè & propriè sacrificium, sed tum quia à Spiritu sancto est, non ab humano sensu excogitatum; tum etiam quia non constat victima terrena, sed coelesti, non carnali modo per gladium & ignem, & sanguinis effusionem, sed modo spirituali per verborum benedictionem, & consecrationem sacrificatur. 3.689. 691. & 694
- Missæ oratio, & sacrificij oblatio, propriè ad Patrem dirigitur; & tamen totum sacrificium toti Trinitati offertur. 3.850
- Panis & vinum offertur in sacrificio Missæ, ut sit materia sacrificij propitiatorij. 3.868.869
- Sacer-

Sacerdos autem orat, ut illa oblatio panis & vini sit materia sacrificij futuri, & ut eam benedicat, & sanctificet Deus. 3. 876. 877. 878

Item ut Deus benignè respiciat munus iam sanctificatum, ut à nobis offertur. 3. 880. & ut omnes utiliter sumant. 3. 883

In sacrificio Missæ duplex oblatio, & duplex acceptatio. 3. 872

Missæ sacrificium ad Deum per manus Angeli deferri nihil aliud est, nisi Angelorum intercessione iuvari, & commendari Deo nostrum obsequium, & cultum, quem illi immolando adhibemus. 3. 882. 886

Missæ sacrificiū quod Deo vero immolatur in terris, in cælo recipitur. 3. 882. hoc autem deferri in cælum, spiritualiter intelligendum est. 3. 887

Missæ an sit propitiatorium sacrificium.

Missæ sacrificium non solum propitiatorium est pro pœnis, sed etiam pro culpis, nec pro culpis leuibus, sed pro grauibus atque adedò mortalibus. 3. 753. 754. & sequentib. vide 3. 774

Missæ sacrificium non est opus nostrum, sed Christi. 3. 695. 699. 702. 738

Missæ sacrificium non est in iniuriam crucis, neque potest tolli aut dici superuacaneum, ob infinitum valorem, & sufficientiam sacrificij crucis. 3. 744. & seq.

Missæ sacrificium applicat precium, & fructū mortis Christi, & sacrificij Crucis, & remittit peccata in ordine ad illud idem sacrificium crucis. 3. 744. & seq. Item 3. 773. 775

Missæ sacrificium dicitur hostia pro peccato. 3. 746. & offertur in nostram utilitatem. 3. 717. & offertur pro peccatis viuorum & defunctorum. 3. 543. 728. & ut sacrificium peccata remittit. 3. 766. Item pro pœnis tollendis. 3. 775. & vsque ad diem iudicij durabit, quia postea nō erunt, quibus peccata remittantur. 3. 768

Missæ an sit impetratorium sacrificium.

Missæ sacrificium est impetratorium spiritualium, & temporalium

poralium beneficiorum: vnde pro peccatis, pro pœnis, pro
impetratione omnis generis beneficiorum offerri potest.
3.734.769.770. & seq. 777. vide etiam 3.522. & 817

Missæ sacrificij efficientia.

Missæ sacrificium non habet vim solùm, aut potissimum ex
opere operantis, sed etiam ex opere operato. 3.772.773

Missæ sacrificium nõ habet vim ex opere operato ad modum
Sacramentorum. 3.773

Missæ sacrificij valor finitus est. 3.776

Missæ sacrificium impetrat vt ex merito sacrificij crucis de-
tur hominibus gratia, & donum pœnitentiæ per quod ho-
mo ad Sacramentum accedere velit, & per illud iustifice-
tur. 3.774. & 779. prodest impœnitentibus per modum im-
petitionis. 1.181

Missæ sacrificium in quo differat à sacrificio crucis, & cur va-
lor sacrificij crucis sit infinitus, & valor sacrificij Missæ sit
finitus. 3.656.775. & 777

Missæ plurimæ ad eandem rem impetrandam offeruntur, quia
valor Missæ finitus est. 3.776

Missæ sacrificij efficacia licet infallibilis sit: multis tamen de
caussis euenire potest, vt non operetur auxilium diuinum,
vel non impetret beneficia temporalia. 3.779. & 780

Missæ sacrificium pro quibus offerri debeat & possit.

Missæ sacrificium certum offerri posse pro iis qui sunt intra
Ecclesiam. 3.780

Offerri etiam potest indirectè pro iis qui sunt extra Eccle-
siam. 3.781. & præsertim pro Regibus Paganis, siue Ethni-
cis. 3.782. quorum exempla habentur. 3.779.780

Pro damnatis & paruulis defunctis sine baptismo non po-
test offerri. 3.778. neque pro excommunicatis, & conse-
quenter pro hæreticis directè & expressè offerri non po-
test. 3.782

Oratio pro defunctis in sacrificio Missæ ex Apostolica tra-
ditione. 3.861. & 864

Missæ sacrificium annuum pro defunctis. 3.786.787.815

In Missæ sacrificio petimus à Deo, tum vt Sanctos pro nobis
orare faciat, tum vt illos pro nobis orantes exaudiat. 3.795.

796

○

In

In Missæ sacrificio Sanctos nominamus, vt pro eorum victoria Deo sacrificium gratiarû actionis offeramus. 3.793.796

De Missis priuatis.

Missâ priuata dicitur à loco. 3.800.801. à tempore in profectis diebus. 3.801.802. à fine pro aliqua re particulari. 3.802.807. à paucitate eorum qui intersunt. 3.803. similiter dicitur priuata à distinctione publicæ, & solennis, quæ dicitur in summo Altari. 3.804.805. denique dici potest priuata, in qua solus sacerdos communicat, & hanc præsertim nolunt vlllo modo admittere hæretici, contententes nunquam posse Deo sacrificium offerri, quâdo nulli adsunt qui communicare velint, sed eorum argumenta soluuntur. 3.808. & probatur dictam Missam priuatam esse licitam. 3.805. & 806. vide i. pag. 12.

De Missæ sacrificij essentia est consecratio, & consummatio. at dispensatio nec est de essentia, nec de integritate, sed solum suo loco & tempore necessaria. 3.808

Et licet hæc dispensatio Eucharistiæ post sacrificium fuerit in vsu. 3.808. non tamen sequitur Missam sine communionem populi esse illicitam. 3.809. vel eos qui Missæ intersunt & non communicant, nihil utilitatis capere. 3.809

Prodest enim adstantibus, & iis qui non communicant; sed tantum intersunt, audiunt, & cum deuotione spectant, quod agit sacerdos. 3.811. vide etiam 3.802.807

In Missa multi communicant spiritualiter. 3.805

Missâ nostrâ non excludit communicâtes, immò optat Concilium Tridentinum, vt qui adsunt communicent. 3.810

Neque vnquam est priuata actio sacerdotis, sed semper est communis toti Ecclesiæ, quia à communi Ministro pro communi omnium utilitate offertur. 3.814

Missæ sacrificio debet adesse vnus qui respondeat. 3.807.815

Missæ interesse iussi sunt omnes laici singulis diebus dominicis vsque ad sacerdotis benedictionem. 3.811

Reprehenduntur qui sacrum non frequentant. 3.219

Missæ vnus celebratio, vno tantum in loco, in feria V. coenæ Domini. 3.815

Sacrificium occultum dicitur sacrificium schismaticorum. 3.

Ter facta celebrant sacerdotes in die Natalis Domini. 3.392

De genere linguae.

Ad Missam pertinent lectio Scripturarum, & publica oratio;
Sacramenti Eucharistiae consecratio & dispensatio, & sa-
crificij oblatio. atq; hæc oblatio magis in re, quam in ver-
bis consistit. 3.816

Hæc oblatio vera & realis est illa actio, qua corpus Domini
ad Dei honorem offertur in Altari, etiam si verbis non di-
catur, offero, vel offerimus. 3.701.760.817

Missæ sacrificium non est offerendum lingua vulgari. & in-
commoda quæ inde orirentur. 3.817.818

Missæ præcipua pars est secreta, neque sunt omnia necessariò
in Missa alta voce pronuncianda, neque id repugnat insti-
tutioni Christi, vt aliqua submissa voce dicantur. 3.818. &
sequent.

Missæ sacrificium verè erit externum, & sensibile, etiam si ver-
ba, quibus id efficitur, sentiri non possunt. 3.820. verba re-
quiruntur vt victimæ præsentiam nobis exhibeant. 3.820.
hæc verba instituit Christus, vt re ipsa exhiberentur, li-
bertate relicta Ecclesiae, vt modum recitandi constitueret.
3.821

Missæ non nisi in locis Deo sacratis celebrantur. 3.831

Pœna sacerdotum celebrantium post cibi sumptionem 3.
837. & Dei vindicta in illos. 3.838

Missæ sacrificium nos manè offerimus ad celebrandam resur-
rectionem Domini; Christus autem vesperi celebravit, quia
sic prædictum fuerat à Prophetis. 3.836

De caeremoniis Missæ.

Quid sentiant hæretici. 1. pag. 12. 3. 824. & seq.

Multæ caeremoniæ sunt ex traditione Apostolica, quæ tradi-
tio cum incipiat post Ascensionem Christi, non mirum si
in vltima cœna Domini non fuerint adhibitæ. 828

Tota essentia sacrificij Missæ à Christo instituta est, & proin-
de sine his caeremoniis, quas Ecclesia addidit, fuit celebra-
tum verum & ratum sacrificium. 3.828

Ceremonias, quæ Missam præcedunt, esse antiquas & pias.
3.829. Has in specie vide. 3.829. 830. & 831

- Cæremoniæ quæ fiunt in Missa, & in actione consistunt 3.839
 De iis quæ referuntur ad Deum. 3.839. & 840
 De iis quæ referuntur ad sacrificium. 3.840. & 841
 De iis quæ sunt erga populum. 3.841
 De iis, quæ erga ea quæ leguntur in Missa. 3.841
 De iis quæ sunt communes multis rebus. 3.842. 843. & 844
 De iis quæ recitantur in Missa Catechumenorum. 3.845
 De Psalmo, Iudica, & Confessione. 3.845. 846
 De Introitu, qui constat ex Antiphona, Psalmo cum Gloria.
 3.840. & de aliis ad Missam pertinentibus. vide 3.847. & seq.
 vsque ad 866
 De veritate primæ orationis Canonis, quæ incipit:
 Te igitur clementissime Pater. vsque ad illud; Hanc igitur
 oblationem. 3.866. & seq. vsque ad 876
 De veritate secundæ orationis Canonis, quæ incipit:
 Hanc igitur oblationem seruitutis nostræ. 3.782. 876
 De veritate tertix orationis Canonis, quæ incipit:
 Quam oblationem tu Deus in omnibus benedictam, ad-
 scriptam, ratam, acceptabilemque facere digneris. 3.499.
 866. 877. vsque ad 880
 De veritate quartæ orationis Canonis, quæ incipit:
 Vnde & memores Domine nos serui tui. 3.757. 880. 884. vs-
 que ad 888
 De veritate quintæ orationis Canonis, quæ incipit:
 Memento etiam Domine, &c. 3.888
 De veritate sextæ orationis Canonis, quæ incipit:
 Nobis quoque peccatoribus. & extenditur vsq; ad Per om-
 nia secula seculorum. 3.889. 890 & 891
 De IV. parte Missæ, hoc est, de oratione & sequentibus omni-
 bus. 3.892. vsque ad 897

Monogamia.

MONOGAMIA, id est, vxoris vnitas. vide infra v. Polygamia.
 5.126

Monogamia etiam ab Ethnicis obseruata. 5.135

MONTANI hæreses à quibus conscriptæ. 2.151. vide 4.237

Mors.

MORS ipsa sæpe infligitur homini in pœnam alicuius pecca-
 ti actualis (esse autem in vniuersum, pœnam peccati origi-
 nalis dubium non est.) 4.345. 346. 347

Mors

- Mors imminens siue per martyrium, siue alia ratione excitat peccatorum recordationem. 4.172
- In articulo mortis si non adsit, qui recõciliet, per veram contritionem, cum desiderio Sacramenti percipiendi iustificatur homo. 4.154
- Nunquam homo magis indiget auxilio, & præsidio, quàm in articulo mortis. 5.22

Mors Christi.

Vide v. Crux. & v. Passio.

- MORS Christi significata per cinerem vaccæ rufæ. 1.196
- Mors Christi concurret in Sacramentis, vt causa meritoria. 1.177.208. vide etiam 1.13. & 66
- Mors Christi repræsentatur in Baptismo, Eucharistia, & sacrificiis Iudæorum. 1.280
- Repræsentatur in Baptismo. 1.37.66.159.239.264.280. 2.5.14. 62.65. & 86. In Eucharistia verò. 3.574
- Mors Christi sacrificium fuit propriè dictum. 3.633.
- De morte Christi in genere, erant solliciti Hebræi. 3.457
- Mors Christi non fuit Testamentum, sed confirmatio Testamenti. 3.100. vide v. Testamentum.
- Mors Christi totum præcium nostræ redemptionis acquisiuit, & propterea nos omnes à morte redẽpti sumus, quod attinet ad sufficientiam præcij pro omnibus persoluti, & per sacrificium Missæ præcium illud applicatur. 3.750.751
- Mors Christi, quæ per se ad omnia peccata abolenda sufficeret, nemini prodest, nisi per fidem, & Sacramenta, ceteraq; instrumenta diuinitus instituta, singulis applicetur. 4.412. vide v. Crucis sacrificium. & v. Sanguis.
- Morte vnica Christus peccata totius mundi purgauit, & cœli aditum omnibus hominibus patefecit. 3.746. vide 4.419

Moses.

- MOSSES promulgator legis veteris. 1.141. & cur lex vetus dicatur Mosis. 1.129
- Moses pro populo idololatra orauit, & exauditus est. 4.212
- Mosis præcepta de gradibus in cognatione prohibitis. 5.259. & seq.
- Mosis pœna propter peccatum. 3.349
- Mosis mors. 4.346. Mosem occidere voluit Dominus, quia

- filium suum non circūciderat. 1. 253. vide etiam 2. pag. 42. 43
MOTIO, & vsus Dei in Sacramentis. 1. 226. 227
MOTVS nouos, & inclinationes similes actibus fidei, & dilectionis dari in baptismo paruulorum, est merum figmentum. 2. 69. 73. & 80

*Mulier.*Vide suprā v. *Fœmina.*

- MVLIER** dicitur à Paulo saluari per filiorum generationem. id est, in filiorum generatione. 5. 73
Mulier, & vir, pares sunt quantum ad fidem, & debitum coniugale. 5. 131
Mulieris nomine intelligimus coniugatam. 5. 169
Mulieris vnius occasione, magna infamiæ nota ordini sacerdotali aliquando iniusta est. 4. 319
Mulieri præcipitur ne ipsa sit causa diuortij. 5. 170
Mulierem esse voluit Deus, vt propagari posset genus humanum. 5. 196. 197
Mulierem omnino non tangere, & vsq; ad finem vitæ cœlibatum colere, in Testamento nouo durum non iudicatur. 5. 195
Mulieribus concionandi munus non conuenit, cum earum sit subesse, non præesse. 1. 142. prophetare aliquando ex gratia gratis data illis conuenit. 1. 141. baptizare etiam possunt in casu necessitatis, & ex permissione, non ex officio. 1. 143. offerre autem sacrificium non possunt. 3. 712
A mulieribus quæ requirat B. Paulus. 5. 74
MVNDA TIONIS omnis vis vnde oriatur. 1. 107
MVN DVM Deus conuertit per homines rudes. 1. 127
MVSICA instrumenta, quando in Ecclesia adhiberi cœpta sunt. 3. 842
MVTATIO formæ sacramentalis sex modis contingere potest. 1. 115. & seq.

Mysterium.

- MYSTERI** etymologia, & notio. 1. 28
Mysterij nomen in scriptura reperitur. 1. 24
Mysteria difficiliora ad credendum. 3. 290
Mysteria aliqua vtiliter, & non frustra facta, licet non absolute necessaria. 3. 339. 341
 Myste-

Mysteriis multis fidei hoc est commune, vt tantum habeamus ex scripturis esse aliquid: & tamen ignoremus modum. 1.174.225

N.

Natura.

NATURA humana in Christo non est confusa cum diuinitate. 3.293

Naturarum diuersarum prædicatio. 3.356

NECESSITAS quotuplex. 1.120. & seq. 2.15

Quam necessitatem habeant singula Sacramenta. 1.121.125

Neophyti.

NEOPHYTI tria Sacramenta eodem die percipiunt. 1.303. & 309.2.163.165. 3.440.528

Neophytorum vestis alba quod genus cæremoniarum fit. 1.316.2.164

Neophytos hortatur Augustinus, vt credant corpus Domini in Eucharistia. 3.252. Initia Neophytorum. 4.83

NESTORIS hæresis. 3.374

NINIVITARVM conuersio & pœnitentiâ. 4.112.117.124.161. 186.233.351.353.362. & 398

NISI, hæc particula quomodo vsurpetur. 5.180.182

NOE diluuium fuit figura baptismi. 1.193.195

Noë sacrificium & sacerdotium. 3.630.661

Nomen.

NOMINA fingere in rebus diuinis periculosissimum est. 1.27

Nomina noua imponere, licuit Conciliis certis de causis, vt de nomine $\delta\mu\omega\acute{\sigma}\tau\alpha$, $\delta\epsilon\omega\tau\acute{\omicron}\nu$, & transubstantiatio. 3.394.

395. & stultum est de nomine litigare, cum de re constat. 3.394

Nomen autem operis operati nullam habet nouitatem, nisi quod est contra regulam grammaticæ. 1.175

Nomen mutatur pani post Consecrationem. 3.257. vide 3.173.179.197.199. & 227

Nomina imponuntur baptizatis. 2.141

Nomina substantiua, quæ dicuntur de Christo, siue eius cor-